

Blommande gräsmattor

Hur gör jag?

- Hitta klippta gräsmattor eller gräsytor som slås med jämna mellanrum, men som inte används eller används i liten utsträckning för rekreation och dylikt.
- Undvik att gödsla, kalka eller aska gräsmattan, det gynnar bara gräs i stället för blommor.
- Låt maskrosor och andra tidiga blommande örter blomma färdigt innan första klippningen görs, de är viktiga pollen- och nektarväxter för många insekter. Även vårblomande lökväxter som krokus och scilla är bra för många insekter. Många förädlade lökväxter producerar ingen eller lite pollen och nektar, så valet av sorter är viktigt, äldre sorter och botaniska sorter är ofta bra.
- Ta alltid bort allt klippt gräs. En gräsklippare med uppsamlare fungerar utmärkt eller så räfsar du upp det klippta gräset. Där en frodig gräsväxt dominerar är det bra att klippa ofta för att få bort så mycket näring som möjligt. Efterhand som gräsmattan magras ut behöver du klippa alltmer sällan.
- När det börjar dyka upp fläckar med blommor så är det bara att lämna de oklippta så att det blir blommande "öar" med rotfibbla, gråfibbla, käringtand och vitklöver i gräsmattan. När de har blommat färdigt så kan man klippa de fläckarna igen eftersom detta är fleråriga blommor som även sprider sig med rötterna. Klipper man direkt efter blomningen så kan de blomma en eller två gånger till under sommaren.
- Om det kommer mycket ängsblommor som blåklockor, vadd, klint och högre fibblor i gräsmattan kan du låta lämpliga delar av den bli till slåtteräng som bara slås en gång under sensommaren eller tidigt på hösten. Se recept för slåtteräng.

Vilka arter hittar jag här?

Inne i tätorter är det ont om blommande gräsmarker. De gräsmarker som finns är ofta hårt klippta gräsmattor som inte kan hysa någon biologisk mångfald. Detta gör att staden blir som en öken för många småkryp som behöver nektar och pollen. Gräsmattor är ett bra underlag för lek och rekreation. Men i ärlighetens namn är det många gräsmattor som aldrig används för detta. Det finns många klippta gräsmattor i tätorter, parker och vid kontorsbyggnader som skulle kunna hysa stora värden för pollinerare om de klipptes mer sällan så att växterna hinner blomma. Många sådana ytor används inte heller i någon större utsträckning, vilket gör att en förändrad skötsel av dessa ytor inte skulle krocka med andra intressen. Om du transporterar bort det slagna gräset år efter år blir marken så småningom magrare, vilket missgynnar gräs och gynnar blommande växter. Växtligheten blir automatiskt lägre. Med tiden blir också volymen gräs mindre vilket förenklar bortforslingen.

I vanliga gräsmattor finns flera vanliga nektar- och pollenväxter som kärringtand, klöver och maskros som om de tillåts blomma gynnar en lång rad av pollinerande insekter. Om du vill kan du försöka hitta gräsmattor som innehåller en större mängd nektarväxter men det är inte nödvändigt. Den ändrade skötseln gör att dessa arter så småningom etablerar sig.

Även specialiserade arter gynnas. Vit- och rödklöver är värdväxt åt bland annat den sällsynta klöverhumlan. Denna art har minskat kraftigt sedan jordbruket ställt om till ensilage, eftersom vallen slås innan klöverna hinner gå i blom. Den sexfläckiga bastardsvärmaren lägger sina larver på kärringtand som även är viktiga nektarväxter för en rad mer sällsynta arter, till exempel lundsandbi.

Kärringtand sprider sig både med frön och med rötterna. Låt de blomma över innan du klipper dem.

Rödklöver gynnar den sällsynta klöverhumlan men även andra pollinerare.

Fibblor gynnar många olika bin som letar pollen på blommorna.

Länsstyrelsen Västmanland, november 2021 Foto: Karin Sandberg